

Boekbesprekingen

I. HEIN, A. HONIUS: *Wilsbekwaamheid in de medische praktijk*. – 211 blz., Utrecht: De Tijdstroom, 2018, € 34 (ISBN 978-90-5898-064-9).

Een boek schrijven over wilsbekwaamheid lijkt op het eerste gezicht een quasi onmogelijke opgave. Hoe kan via de pen een dergelijk diffuus begrip omschreven worden? De twee redacteurs moeten dan ook bewonderd worden voor hun moed en inspanning om dit taaie onderwerp toch op een logische manier te benaderen.

Het boek, opgesteld met de medewerking van 23 auteurs, is uitgegroeid tot een werkbaar geheel. De meeste auteurs zijn Nederlanders, de Vlaamse bijdrage is beperkt. Enkel drie collegae van de KU Leuven worden ingeschakeld, daar waar in Nederland ongeveer alle centra vertegenwoordigd zijn. De hoge aanwezigheid van Nederlandse collegae weerspiegelt zich ook in het regelmatig gebruik van talloze acroniemen voor de verschillende wettelijke omschrijvingen in Nederland betreffende dit onderwerp. Een aanvullende tabel met een verklaring van de acroniemen met de betreffende wetteksten in Nederland zou zeker een nuttige hulp zijn.

Het onderliggende patroon is het proefschrift van Irma Hein over wilsbekwaamheid van kinderen afgelegd in Amsterdam in 2015. De basis van het empirische onderzoek is de methodiek van Appelbaum en Grisso, die in seminale publicaties tussen 1988 en 1995 de basis legden van de breed bekende, door hen vooropgestelde MacCAT-techniek (MacArthur Competence Assessment Tool) om dit moeilijke probleem op te lossen. De grote verdienste van de auteurs is niet enkel dit meer toegankelijk maken voor de Nederlandstalige lezer, maar eveneens gebruiksklaar te maken voor ons taalgebied.

Het boek bevat drie delen. Eerst komt er een sterke inleiding waarin respectievelijk de basisbegrippen uitstekend gedefinieerd worden met de nadruk op de vier delen van de wilsbekwaamheid volkomen volgens het model van Appelbaum en nadien volgen de juridische en de ethische omschrijvingen. Hoofdstuk 6 met het onderscheid tussen wilsbekwaamheid en toerekeningsvatbaarheid opgesteld door Gerben Meynen zou verplichte lectuur moeten worden voor artsen-experten voor rechtbanken, evenals de oordelende magistraten. Het hoofdstuk over de „bijwerkingen” van wilsbekwaamheidsbeoordeling is een nieuwe invalshoek.

Het tweede deel van het boek behandelt zeer uiteenlopende klinische situaties. De bespreking hiervan is zeer volledig met duidelijke hoofdstukken over hete hangijzers: anorexia nervosa, minderjarigen en personen met een verstandelijke beperking. De discussie over euthanasie en zwangerschap is dan weer eerder beperkt.

Het laatste en derde deel handelt over de praktische uitvoering van MacCAT in de verschillende omstandigheden en geeft een bruikbare vertaling van deze Amerikaanse test.

Achteraan komt aanvullend nog een beperkte index.

Samenvattend is het een uiterst bruikbaar werkinstrument dat gebruikt zou moeten worden in ons taalgebied om wilsbekwaamheid aldus beter te kunnen inschatten in

de klinische, de experimentele en de forensische geneeskunde. Naast het verklaren van de acroniemen zou het wel beter zijn om bij verdere verspreiding en aanvulling ook eens een beroep te doen op artsen, ethici en juristen in de drie andere Vlaamse universiteiten, wat een sterker draagvlak zou kunnen uitlokken.

Em. prof. R. Rubens
Universiteit Gent

In het artikel „Een 60-jarige man met een pulserende massa in de onderbuik” van V. Spalart, H. Vandermaesen en W. Meersseman, gepubliceerd in nummer 6, volume 74, p. 440-443 van 15 maart 2018, zijn de merktekens in de figuren verschoven.

De correcte versie hiervan vindt u op onze website wanneer u het desbetreffende artikel openklikt.